

Serviceplan Morsø 2020 – den korte version

- Udfordringsbilledet
 - Oplæg til mulige løsningsscenarier
 - Udviklingsmuligheder
-

26.2.2014

MORSØ KOMMUNE

Kommunalbestyrelsen sætter fokus på de kommende års udfordringer

Serviceplan 2020

Morsø kommunerne står overfor store udfordringer med at balancere indtægter og udgifter i forhold til et faldende befolkningstal.

Der er behov for at tænke i nye strukturer og i nye samarbejdsformer, i justerede serviceniveauer og i effektivisering af de administrative processer.

Det handler om at revurdere opgaveløsningen – prioritere kerneopgaver og særlige lokale fokusområder, og skære unødige processer og mindre vigtige opgaver fra.

Der skal findes optimale tilpasningspotentialer i forhold til et faldende befolkningstal.

Vi kan drive en attraktiv kommune med faldende befolkningstal, hvis vi formår løbende at tilpasse strukturen.

Det er ikke nemt, men heller ikke umuligt.

Planstrategi 2020

Morsø Kommune skal samtidig iværksætte nye udviklingsinitiativer for at bidrage til styrket branding, bosætning, erhvervsudvikling og turisme.

Med udgangspunkt i Serviceplan 2020's rammevilkår igangsættes også arbejdet med ny Planstrategi 2020, som i dialog med borgere og virksomheder vil sætte retning for, hvad vi - **SAMMEN ER VI BEDST** - vil med Mors i fremtiden.

Formålet er at forblive en god Morsø Kommune for borgere, erhvervsliv, besøgende og medarbejdere.

Venlig hilsen

Morsø Kommunalbestyrelse

Hans Ejner Bertelsen
Borgmester

MORSØ KOMMUNE

Serviceplan 2020 – et stærkt dialog - & beslutningsgrundlag

På forkant

Morsø Kommunalbestyrelse besluttede allerede i 2013, at Tøpledelsen skulle igangsætte et analysearbejde for at styrke strategisk fokus på kommunens demografiske udfordringer via Serviceplan 2020.

Formålet med Serviceplan 2020 er at skabe et solidt grundlag for kvalificerede valg om udviklingen på Morsø.

Analysearbejdet har to overordnede fokusområder:

- økonomiske konsekvenser af den demografiske udvikling,
- konsekvensberegninger af mulige løsningsmodeller.

Strategiske pejlemærker baseret på dialog før beslutninger

Serviceplan 2020 er et stærkt udgangspunkt for:

- kvalificeret dialog med borgere m.fl. om udfordringerne,
- kvalificerede politiske beslutninger om fremtiden.

Kommunalbestyrelsen sætter med Serviceplan 2020 fokus på Morsø Kommune som en fortsat bæredygtig og attraktiv bosætnings- og erhvervskommune.

Kvalificeret dialog før strukturelle ændringer

Morsø Kommunalbestyrelse inviterer til dialog om Serviceplan 2020:

Alle dage fra kl. 19.00 – 21.30

17.3.2014: M.C. Holm Skolen, Nykøbing

8.4.2014: Sydmors Skolen, Vils

23.4.2014: Sydvestmors Kultur- & Fritidscenter, Hvidbjerg

28.4.2014: Øster Jølby Skole, Øster Jølby

7.5.2014: Nordmors Skolen, Sejerslev

20.5.2014: Dueholm Skolen, Nykøbing

Morsø Kommune opretter en særligt web-side om Serviceplan 2020 på

www.morsoe.dk/Om-kommunen/serviceplan2020

Morsø Kommune er ikke alene om de demografiske udfordringer

Morsø Kommune er ikke alene om de demografiske udfordringer.

I Region Nordjylland er bliver der også et fald i befolkningstallet, Morsø er dog den kommune, hvor faldet i befolkningstallet vil være størst – bortset fra Læsø.

Den demografiske udvikling i Region Nordjylland

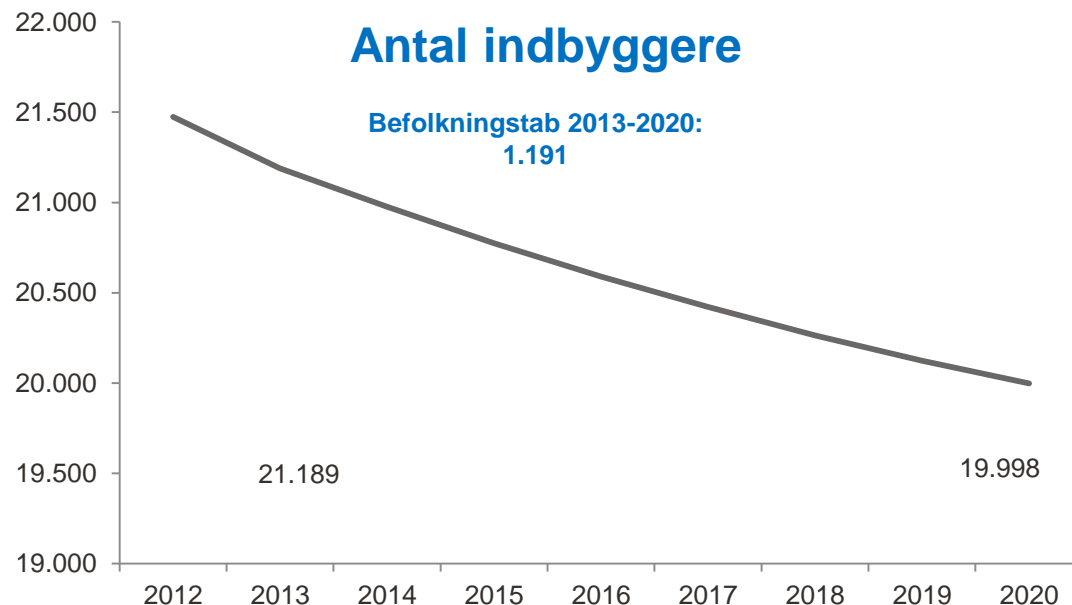
Kommune	National placering	Summen af vækst 2012-2020
Læsø	1	-17,56 %
Morsø	5	-7,68 %
Frederikshavn	14	-5,40 %
Thisted	15	-4,82 %
Hjørring	17	-4,52 %
Vesthimmerlands	21	-3,99 %
Mariagerfjord	27	-3,17 %
Jammerbugt	34	-2,42 %
Brønderslev	40	-1,85 %
Rebild	47	-0,82 %
Aalborg	91	7,14 %

I Danmark flytter flere og flere til de større byer, hvilket særligt rammer kommuner i Midt- og Nordjylland hårdt.

På landsplan forventes Morsø Kommune at have det femtestørste fald i befolkningstallet i perioden 2012-2020, kun overgået af Læsø, Lolland, Bornholm og Langeland.

Tabet af 100 borgere medfører et indtægtstab på minimum 5 mio. kr. årligt.

Befolkningsprognose Morsø Kommune

3 store ændringer i befolkningssammensætningen.

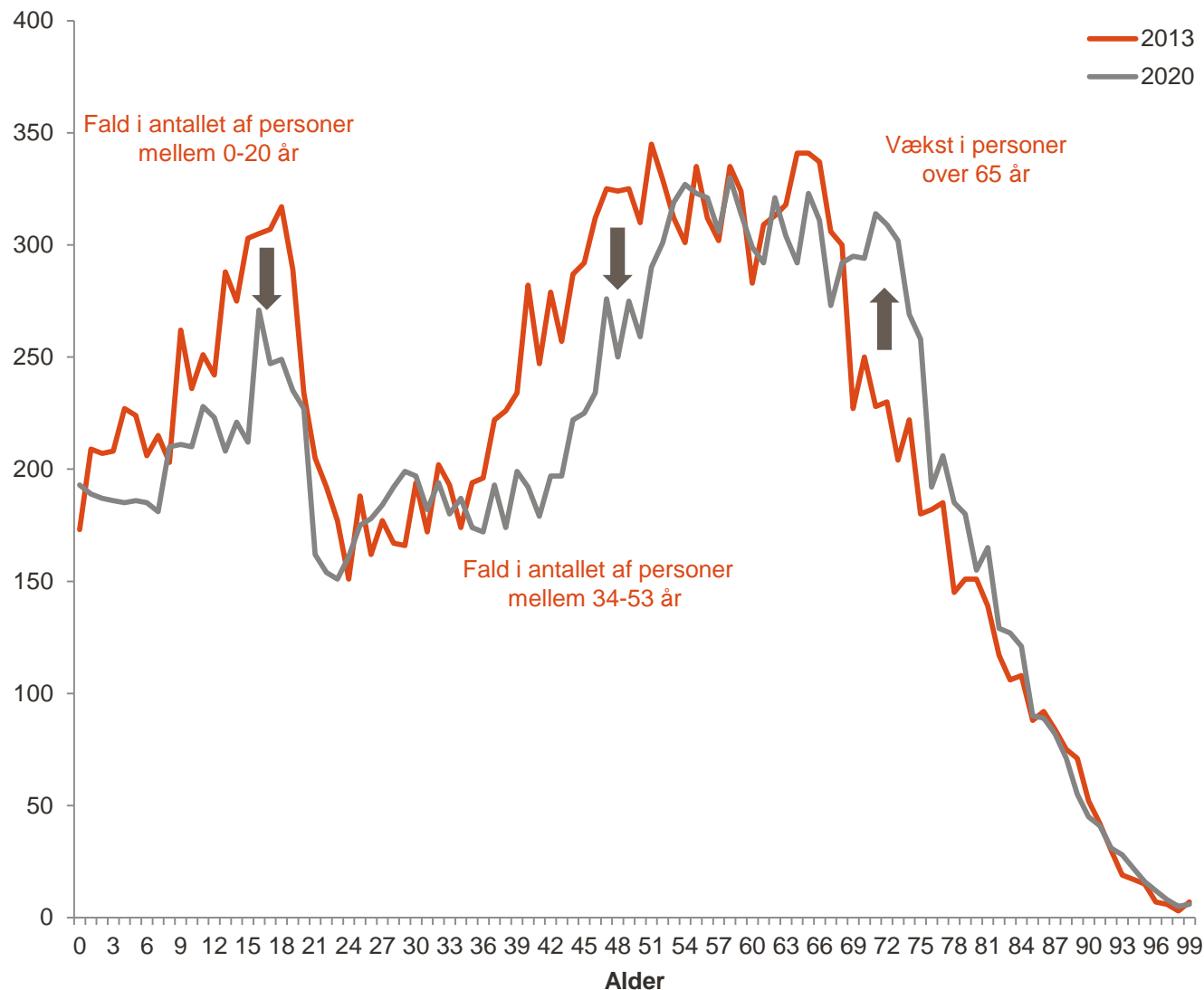
De 3 største 2020-udfordringer

Frem mod 2020 vil Morsø Kommune stå overfor 3 overordnede udfordringer befolkningsmæssigt.

Befolkningssammensætningen ændrer sig markant:

- **Befolkningsgruppen 0-20 årige falder med 740 personer**
- **Arbejdsstyrken - 34-53-årige - falder med 950 personer**
- **Seniorgruppen - +65-årige - stiger med 600 personer**

Denne udvikling får stor betydning for tilpasning af servicestrukturen på de store velfærdsområder.

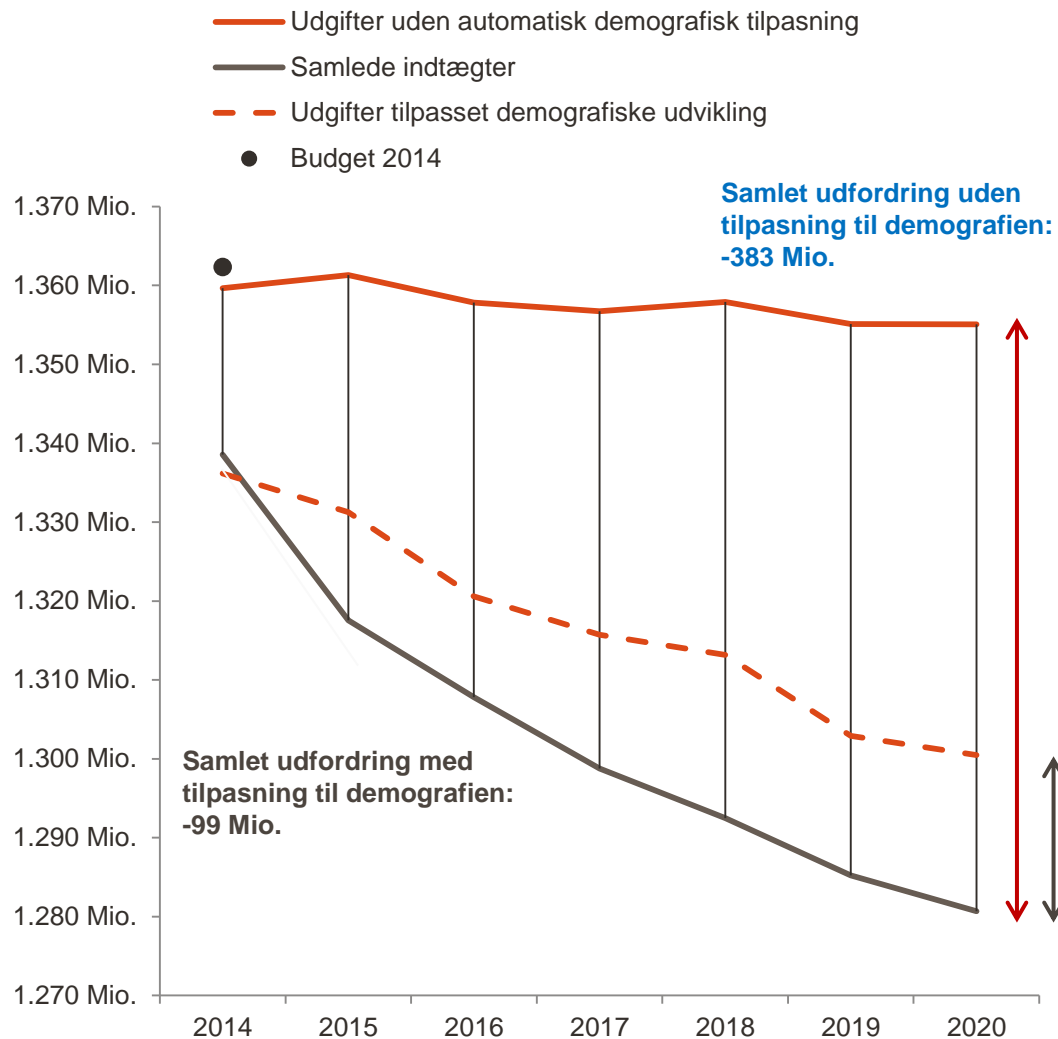
Demografi hænger sammen med økonomi

Den demografiske udvikling betyder, at der skal træffes strategiske valg, der får afgørende betydning for kommunens fortsatte eksistens.

Udfordringsbilledet – der skal findes 380 mio. kr.:

- **Sort linje:**
Udvikling i indtægterne frem til 2020:
fremskrivning befolkningen, skatter, udligning og tilskud.
- **Rød linje:**
Udviklingen i udgifter frem til 2020:
Kommunalbestyrelsen ser tiden an - foretager ikke demografiske tilpasninger.
- **Stiplede linje**
Udviklingen i udgifter frem til 2020:
Kommunalbestyrelsen tilpasser løbende udgifterne til udviklingen i befolkningstal og -sammensætning.

Den samlede økonomiske udfordring for Morsø Kommune er beregnet med udgangspunkt i Danmarks Statistiks prognose for den demografiske udvikling, koblet med kommunens udgiftsdata fra 2012, budgetterne 2013-2017, enhedsomkostninger og antagelser om mængder fra Morsø Kommune

Samlet overblik over administrative løsningselementer

Budget 2012		Børne- og kulturudvalg	Det sociale udvalg	Beskæftigelses- og erhvervsudvalget	Udvalget for teknik og miljø	Økonomi-udvalg/ tværgående							
Elementkategorier		358,4 mio. kr. 28 %	466,8 mio. kr. 37 %	294,6 mio. kr. 23 %	41,6 mio. kr. 3 %	113,3 mio. kr. 9 %							
Struktur	1A Ny struktur % Nordmors skolen	2A Fasthold pladser → hjemmepleje	2B Centralisering, men samme antal pladser										
	1B Mellem model												
	1C Centralisering med ny fordeling af børn												
Ejerskab og servicestruktur	1D Enhedsudgifter på det specialiserede børneområde	2C Omorganisering af de sociale tilbud		3A Ydelser (reformer) Førtidspension	3B Inddrage flere i arbejdsmarked	3C Tilpasning til kontanthjælps-reform	3B Fald i ledighed med 50/100 pr.	4A Rammeudbud – asfaltering	4B Nedklassificering af veje	4C Serviceniveau på veje	4D Færgedrift	5A udbud/ kommunale samarbejder	
Andet													5C Digitalisering
													5D Benchmark på adm. og prioritering af opgaver
Budget 2020, hvis man følger demografi		Andel: 25 % Δ Årlige udg. -50 mio. kr.	Andel: 39 % Δ Årlige udg. 13 mio. kr.	Andel: 24 % Δ Årlige udg. 2 mio. kr.	Andel: 3 % Δ Årlige udg. -2 mio. kr.	Andel: 9 % Δ Årlige udg. 5 mio. kr.							

Akkumuleret udfordring i 2020: ca. 380 mio. kr.

Skoler og pasning

Den demografiske udvikling betyder et forventet fald i antallet af elever på 13% frem til 2020.

Kommunen er kendetegnet ved at have flere mindre skoler, der servicerer nærmiljøet i kommunen.

Den gennemsnitlige skolestørrelse ligger under såvel regionsgennemsnittet som landsgennemsnittet.

Kommunalbestyrelsen har derfor i de senere år foretaget en række strukturelle ændringer på området for børn og undervisning.

Antallet af skoler er skåret ned til fem større enheder.

Eksempler på evt. justeringer er ændringer i strukturen af skole- og pasningstilbud ved:

- Fortsat anvendelse af timetildelingsmodellen og løbende reduktion af klasser:
 - færre elever medfører et lavere antal elever i klasserne, hvilket giver et lavere antal lærertimer,
 - når et klassetrin har klasser på under 14 elever, optimeres klasserne til 28 elever pr. klasse.
- nedlæggelse af skole med anvendelse af bygningerne til andre kommunale tilbud/aktiviteter
- centralisering af tilbuddet til 7-10. klasserne
- organisering af SFO'erne, så de følger skolestrukturen
- ny struktur for børnehaverne med i alt fire børnehaver
- fuld centralisering af både skole og pasningstilbud

Det specialiserede børneområde

Relativt dyre foranstaltninger

Kommunen bruger 50 millioner kroner årligt på:

- plejefamilier,
- opholdssteder,
- forebyggende foranstaltninger
- døgninstitutioner

Der er relativt mere end i de fleste andre kommuner.

En af forklaringerne er, at gennemsnitsprisen for anbringelse på opholdssted er væsentligt dyrere i Morsø Kommune end i flere sammenlignelige kommuner.

Gennemsnitsprisen pr. anbragt barn på tværs af anbringelsesformerne i Morsø Kommune er ca. 900.000 kr.

Gennemsnitsprisen i Ikast-Brande Kommune er ca. 750.000 kr.

Der er allerede igangsat en omlægning af tilbud fra relativt dyre eksterne tilbud til et større antal interne, midlertidige tilbud i kommunen.

Kommunalbestyrelsen har prioriteret fokus på anbringelser i plejefamilier, hvor det er muligt.

Eksempler på mulige ændringer i den eksisterende servicestruktur er:

- reduktion i de samlede omkostninger pr. barn, svarende til sammenlignelige kommuner.
- flere anbringelser i plejefamilier fremfor på opholdssteder.
- omlægning af tilbuddet Villa Ville Kulla.
- flere akutte pladser for at understøtte fokus på at finde den rigtige plejefamilie til det enkelte barn.
- hjemtagelse af tilbud, hvor det prismæssigt giver mening.

De ældre og handicappede borgere

Flere ældre

Den demografiske udvikling medfører et støt stigende befolkningsgruppe af +65-årige.

Stigning i den særligt plejkrævende gruppe af +80-årige slår først igennem efter 2020.

Frem til 2020 vil der være behov for en stigning i antallet af plejehjempladser på 56%.

Kommunalbestyrelsen har fokus på, hvordan de kommende befolkningsmæssige udfordringer på ældreområdet kan håndteres ved:

- udvikling af det nære sundhedsvæsen,
- udvikling af rehabilitering.

Der er derfor allerede skabt et solidt fundament for de kommende års nødvendige strukturelle og faglige justeringer.

Kommunen er kendetegnet ved at have mange mindre, decentrale boligheder målrettet ældre og voksne handicappede.

Den decentrale struktur vil medføre et pres på driftsøkonomien i de kommende år. Samtidig er kapaciteten allerede stort set fuldt udnyttet, hvorfor der ikke er rum til at tage nye beboere ind.

Boligsituationen for ældre og voksne med handicap

En igangværende boliganalyse på området vil styrke forudsætningerne for at træffe beslutninger på området.

Optimeringspotentialer ved eksempelvis:

- at varetage forøgede behov i hjemmeplejen,
- at samle de plejehjem, hvor kommunen selv ejer bygningerne, og opføre et nyt samlet plejehjem

Omorganisering af de sociale tilbud – f.eks.:

- psykisk udviklingshæmmede – etablering af helhedstilbud og sammenlægning af institutioner,
- kompetenceforløb på tværs – oprettelse af beskæftigelsesmuligheder og omdannelse af boliger til ungdomskollegie,
- psykiatri og senhjerneskade – udvidelse af akuttilbud og etablering af specialiserede døgntilbud.

Beskæftigelsesområdet.

Fokus på arbejdsstyrken

Den demografiske udvikling medfører et betydeligt fald i arbejdsstyrken.

Dette får både betydning for det skattemæssige indtægtsgrundlag, men også for udgifterne til forsørgelsesydelse i kommunen.

Kommunalbestyrelsen arbejder aktivt med at reducere antallet af personer, der står uden for arbejdsmarkedet.

Fokus har i særlig grad rettet mod yngre borgere, og indsatsen har været særdeles effektiv.

Førtidspensionsreformen har medført et faldende antal tilkendelser af førtidspension – og langt flere tilkendelser af ressourceforløb, hvilket forventes at medføre faldende udgifterne til offentlig forsørgelse.

Serviceplan 2020 en række for yderligere justeringer, f.eks.:

- praksisændringer,
- ændringer i organisering af tilbud,
- procesændringer som følge af de mange reformer.

Nationale reformer på beskæftigelsesområdet

Optimeringspotentialerne tager afsæt i følgende individuelle elementer:

- færre tilkendelser af førtidspension,
- flere, der på nuværende tidspunkt står uden for arbejdsmarkedet, eksempelvis borgere på den gamle FØP ordning, borgere godkendt til skånejob m.fl.,
- tilpasning til kontanthjælpsreformen, herunder såvel flere unge i uddannelse, lavere ydelse til de unge og færre samlevende på kontanthjælp,
- lavere ledighed.

Fysiske aktiver

De fysiske aktiver i Morsø Kommune vedligeholdes løbende – men uden et egentligt fastlagt serviceniveau på vejområdet.

Der er derfor som udgangspunkt et mindre potentiale i at formalisere – og evt. ændre i – serviceniveau og ejerskab i forhold til opgaveløsning på blandt andet:

- vedligeholdelse af kommunale veje
- arealer
- færgedrift

Rammeudbud:

Rammeudbud på asfalteringen af kommunens veje, i stedet for den årlige udbudsrunde, der er nuværende praksis på området.

Mulighederne skal imidlertid undersøges nærmere.

Udgifterne til eksempelvis vedligeholdelse af veje kan stige i forbindelse med et rammeudbud, da leverandører i et rammeudbud sandsynligvis vil ønske at hæve niveauet af vej vedligeholdelse.

Vejklassificering:

- nedklassificering mindre betydende lokalveje i landzoner til private fællesveje,
- ændring af serviceniveau på kommunale veje via klassificering og prioritering af service indenfor forskellige kategorier.

Kollektiv trafik og færgedrift:

- ændringer i den kollektive trafik, herunder færgedriften.

Flere effektive løsninger på tværs.

Tværkommunale samarbejder og administration

I forhold til sammenlignelige kommuner har Morsø Kommune allerede et generelt effektivt ressourceforbrug.

På det administrative område har kommunen et lavt ressourceforbrug.

Den eneste mindre undtagelse er myndigheds-varetagelsen, hvorfor man kan overveje potentialet i flere tværkommunale samarbejder:

- it-drift,
- administrative funktioner,
- borger service,
- affaldshåndtering m.fl.

Der findes ikke lavt hængende frugter at høste på det administrative område p.g.a. omfattende effektiviseringer og rationaliseringer i de senere år.

Det er nødvendigt at igangsætte en dyberegående undersøgelse af potentialet i forhold til eventuelle tværgående løsninger, så det sikres, at opgavevaretagelsen kan opretholdes forsvarligt, der ikke mistes viden eller, at der opbygges parallelle kommunale funktioner.

En del af løsningen på kommunens udfordringer er naturligvis, at der arbejdes videre med digitaliseringen i forhold til borgerne og heraf afledte effektiviseringsmuligheder på de administrative områder.

Det er vigtigt, at der i administrationen og på de tværgående område sikres nødvendige kompetencer og ressourcer til:

- at understøtte betjeningen af borgere og erhvervsliv,
- at udføre de besluttede tiltag i den samlede Serviceplan 2020,
- at understøtte udviklingsinitiativer i Planstrategi 2020
 - bosætning,
 - erhvervsudvikling,
 - turisme.

Læs mere

I den samlede **Serviceplan 2020** kan du læse meget mere om de detaljerede beregninger af optimeringspotentialerne på velfærdsområderne.

Materialet og information om det videre forløb finder du på:
www.morsoe.dk/Om-kommunen/serviceplan2020